

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

Střední průmyslová škola Česká Lípa

Havlíčková 426, 470 01 Česká Lípa

Identifikátor školy: 600 010 040

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Školský úřad Česká Lípa, Havlíčkova 443, 470 01 Česká Lípa

Termín konání orientační inspekce: 4. až 7. ledna 2000

Čj.	067-05/00-03404
Signatura	oh1ft203

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Technické předměty – předměty konstrukčního a technologického zaměření

V rámci této orientační inspekce byly sledovány předměty **mechanika, strojnictví a stavba a provoz strojů se cvičením**, včetně technického kreslení a technologie. Výuka všech jmenovaných předmětů probíhala dle schválených učebních dokumentů. Týdenní minimální hodinová dotace daná rámcovým učebním plánem vydaným MŠMT ČR dne 17.6.1994, čj. 18 090/94-23 s platností od 1. 9. 1994, byla ve školou rozpracovaném učebním plánu do jednotlivých ročníků povoleným způsobem posílena, což nesporně přispívá ke kvalitě výuky. Při plánování výuky k obsahové duplicitě nedochází, naopak je při výuce těchto předmětů vhodným způsobem poukazováno na souvislosti vyplývající z mezipředmětových vazeb, zejména mezi mechanikou a stavbou provozem strojů, práce s počítačem apod. Vyučující předložili vlastní vypracované tematické časové plány, které vycházely ze schválených učebních dokumentů, tj. učebních plánů a osnov. Během hospitační činnosti bylo možno vypořádat, že se s těmito skutečně pracuje a čas od času je prováděna kontrola jejich plnění, ať už z vlastní iniciativy nebo na pokyn vedení školy či předmětové komise. Záznamy v třídních knihách, jakož i záznamy ve studentských poznámkách, svědčí o tom že vlastní výuka podle těchto TČP po obsahové stránce probíhá. Co se týká dodržování časového harmonogramu probírání jednotlivých témat, je možné říci, že tento byl v převážně většině sledovaných hodin dodržován velmi přesně nebo s mírným skluzem. Jen v jediném případě bylo možno zaregistrovat větší zpoždění v probíraných tématech, kterému je nutno věnovat zvýšenou pozornost. Jedná se o výuku předmětu stavba a provoz strojů ve třídě 2C, kde musela být vzhledem ke špatným výsledkům posílena hodinová dotace pro předcházející témata téměř o 50%. Vedení školy, předmětová komise i vyučující jsou si tohoto stavu ve třídě 2C vědomi a snaží se tuto nepříznivou situaci odpovídajícím způsobem řešit. Dle sdělení vyučující i vedení školy je tato situace zapříčiněna hlavně nižšími studijními předpoklady žáků, a zejména pak jejich velmi nízkou pracovní morálkou. ČŠI může tyto argumenty na základě zhlédnuté hodiny více méně potvrdit.

V předmětech jejichž součástí je také konstruování je ve velké míře využíváno výpočetní techniky. Škola je v tomto směru velmi dobře vybavena. Každý žák pracuje samostatně u PC v programu AUTOCAD R14 s nadstavbou Mechsoft-Profi 6.2, což odpovídá současné uživatelské praxi. Tuto skutečnost lze hodnotit velmi pozitivně. Výuka těchto progresivních metod konstruování však také sebou přináší určité problémy, které lze vysledovat ve dvou rovinách. Výuka uživatelského programu AUTOCAD do takové úrovně, aby mohl být prakticky využíván při konstruování vyžaduje poměrně velkou hodinovou dotaci, a to při daném počtu hodin musí zákonitě jít na úkor hodin, které by mohly být jinak věnovány funkčním principům konstruování. Druhým problémem je archivace těchto grafických prací. Řada z nich je archivována pouze v elektronické podobě, což komplikuje analýzu chyb, a popřípadě i jejich prokazatelnost při případné reklamaci klasifikace. Škola sice má k dispozici periferní kreslicí zařízení (ploter), jeho provoz a využívání pro kreslení každé grafické práce každého žáka by bylo, dle názoru vedení školy, velmi nákladné a pro školu neúnosné.

Situace s učebnicemi ve sledovaných odborných předmětech rovněž není optimální. Jisté učebnice k dispozici pro zapůjčení sice jsou, ne však v potřebném množství a kvalitě. Řada žáků, kteří si učebnici vypůjčí, tuto na konci školního roku nevrátí a raději nízkou požadovanou cenu zaplatí a ponechá si ji.

Výuku sledovaných předmětů konstrukčního zaměření zajišťují velmi zkušení učitelé s mnohaletou praxí a profesionálním přístupem k výuce i citlivými postoji směrem k žákům.

Díky těmto skutečnostem byly sledované hodiny dobře připravené, a v jejich průběhu nebylo možno vysledovat žádné zásadní metodické závady. Pokud bychom v tomto ohledu mohli přece jen hovořit o rezervách, týkaly by se tyto především ještě většího uplatňování problémových principů výuky a většího důrazu na komunikativní dovednosti ve všech ročnících i předmětech. Materiálně technické vybavení pro výuku této skupiny předmětů výpočetní technikou je na velmi dobré úrovni, ostatní vybavení lze hodnotit jako standardní, umožňující plnit vzdělávací program školy.

Výuka předmětu **technické kreslení** je v prvních ročnících zajištěna v běžných učebnách a v jedné rýsovně vybavené 22 klasickými rýsovacími stojany. Ve vyšších ročnících se technické kreslení stejně jako konstrukční cvičení učí na počítačích v učebnách výpočetní techniky, jejichž vybavení je popsáno níže v kapitole pojednávající o informačních technologiích (využíván je program AutoCAD 14 - v září 1999 škola získala Autodesk Certificate za vysokou kvalitu výuky CAD technologií).

V průběhu tří hospitací byla zhlédnuta výuka ve třech prvních ročnících vždy u jiného učitele. V hodině zaměřené na výklad a ukázkou nové látky byl kladem dobrý verbální i neverbální projev učitele, přiměřené tempo, práce s učebnicí a zařazení závěrečného shrnutí včetně zpětnovazebního zjištění, jak žáci novou látku pochopili. Nedostatky byly v nízké motivaci, nezapojení mezipředmětových vztahů a napojení na praxi.

Obě další hospitované hodiny měli stejnou náplň - žáci samostatně kreslili. Přestože zadání bylo v obou třídách stejné a učitelé používali stejnou metodu a formu výuky, byly mezi žáky jednotlivých tříd značné rozdíly v dovednostech a návycích. Ve velmi dobře hodnocené hodině bylo z prací žáků znát důsledné vedení k preciznosti, přesnosti, k dodržování zásad a norem strojnického kreslení, k využití plochy výkresu, k jeho přehlednosti a estetickému vzhledu. Velmi kladně inspekce hodnotí důraz, jaký učitelka kladla na propojení mezi výkresem a technologií výroby kreslené součásti. Nepodstatnou závadou bylo nedostatečné osvětlení v prvních lavicích.

Ve druhé sledované třídě neodpovídala úroveň dovedností a návyků požadavkům kladeným na žáky strojní průmyslové školy. Benevolence a nedůslednost vyučující se projevila nekázní žáků (chybějící nebo nepřipravené kreslicí pomůcky), tolerováním rozměrových nepřesností při kreslení jednotně zadané součásti, nedodržováním norem technického kreslení (síla čar, šrafování). Kladem byla snaha o individuální přístup a pomoc jednotlivým žákům.

Výuka **strojírenská technologie** probíhá buď v kmenových třídách vybavených vyhovujícím žákovským nábytkem, nebo ve dvou odborných učebnách (pro technologická cvičení a pro práci s CNC stroji). Dále jsou ve škole dvě laboratoře pro kontrolu a měření. Jejich vybavení umožňuje vcelku bez problémů splnit požadavky osnov.

Hospitovány byly čtyři hodiny ve všech ročnících u všech tří učitelů. V úvodu bylo vždy různou formou provedeno krátké opakování předchozí látky (společným motivačním pohovorem, písemným testem, popřípadě společnou opravou testu psaného v předchozí hodině). Zadávané otázky byly srozumitelné, u testu byl stanovený čas přiměřený, hodnotící kritéria žáci předem znali. Inspekce kladně hodnotí četnost opakovacích testů ve druhém ročníku (každých čtrnáct dní). Následující výklad se ve všech hodinách vyznačoval jasnou prezentací nového učiva, klidným, zřetelným a spisovným (i když v jednom případě příliš hlasitým) projevem vyučujících. Ve velmi dobře hodnocených hodinách oceňuje inspekce osobní zaujetí učitele pro předmět, vhodné použití učebnice a názorných pomůcek (včetně vadných součástek, na kterých demonstroval důsledky porušení technologické nebo pracovní kázně při jejich výrobě), odvolávky na životní zkušenosti žáků a na mezipředmětové vztahy. Rezervy jsou ve větším aktivním zapojování žáků do výuky, v rozvoji jejich komunikativních dovedností a ve zlepšení grafického projevu učitelů na tabuli. Nedostatkem je i fakt, že pouze

v jedné hodině bylo na závěr zařazeno shrnutí nových poznatků a zhodnocení vyučovací jednotky. Nekvalifikovaná výuka v jedné hodině v prvním ročníku vykazovala řadu slabých míst: frontální metoda výkladu s katedrovým odstupem, nedostatečná motivace a aktivizace žáků, diktování poznámek bez využití jakýchkoliv názorných pomůcek nebo didaktické techniky (ani tabule pro zápis obtížnějších nebo důležitých pojmů). Kladem byla podpora sebehodnocení a sebereflexe žáků tím, že s každým z nich provedl samostatné vyhodnocení jeho testu znalostí.

Všichni vyučující výše uvedených sledovaných odborných předmětů mají, až na jednoho vyučujícího strojírenské technologie, úplnou, tj. pedagogickou i odbornou způsobilost pro jejich výuku. Jediný vyučující strojírenské technologie (vedoucí dílenského vyučování) dosáhl pouze středoškolské vzdělání, a proto má pro tuto činnost uzavřenu pracovní smlouvu na dobu určitou.

Hodnocení kvality vzdělávání odborných předmětů

Materiálně-technické podmínky pro výuku sledovaných technických profilujících předmětů lze hodnotit jako velmi dobré. Výuku zajišťují v převážné většině vyučující s úplnou tj. pedagogickou i odbornou způsobilostí. Vlastní průběh zhlédnutých vyučovacích hodin lze celkově hodnotit i přes některé popsané vyskytnuvší se nedostatky, jako velmi dobrý.

Výběr všeobecně vzdělávacích předmětů - matematika a předměty informačních technologií

Výuku této skupiny předmětů lze společně charakterizovat tím, že probíhá dle schválených učebních dokumentů s velmi dobrým personálním zajištěním. kvalifikovanými učiteli a dobrými materiálně technickými podmínkami umožňujícími dobře plnit deklarované vzdělávací cíle dané schváleným vzdělávacím programem.

Výuka **matematiky** ve sledovaných hodinách probíhala ve vhodných prostorách. Jejich estetická úroveň je podnětná. Učitelky využívaly rozmnožené materiály s příklady. Navštívena byla jedna hodina v prvním ročníku studijního oboru 64-42-M/003 Strojírenská technická administrativa a jedna hodina v třetím ročníku studijního oboru 23-41-M/001 Strojírenství. Organizace hodiny v prvním ročníku se vyznačovala vhodně zvolenou metodou a formou výuky daného tématu. Tempo výuky a zvolené příklady svou náročností odpovídaly požadavkům kladeným na daný typ a stupeň studia i aktuálnímu stavu třídy. Žáci byli vhodně motivováni a aktivně spolupracovali s vyučující. Kladem byl její klidný projev a respektování osobnosti žáka. ČŠI doporučuje věnovat ještě větší pozornost aplikaci příkladů na problematiku studovaného oboru. Cílem hospitované hodiny ve třetím ročníku bylo opakování probraného učiva před pololetním písemným testem znalostí. Vyučující zvolila formu společného řešení vhodně zvolených příkladů u tabule. Ačkoliv žáci, dle sdělení učitelky, o opakování i termínu pololetního testu věděli, jejich znalosti byly, až na výjimky, velmi slabé. Bylo znát, že nejsou vedeni k samostatnému aktivnímu učení, ale pouze pasivně opisují to, co učitel s vyvolaným žákem vyřeší na tabuli, bez dostatečného času na procvičení látky v hodině. Rovněž jejich schopnost komunikace byla velmi nízká. Hodina probíhala v napjaté atmosféře, vyučující reagovala na neznalosti žáků zvýšeným hlasem. Dominující čtvrtý a pátý stupeň klasifikace v hodnocení třídy učitelem za první pololetí je povážlivý a je zapotřebí udělat hlubší rozbor příčin a přijmout patřičná opatření k nápravě tohoto neuspokojivého stavu.

Množství i kvalita učebních pomůcek a didaktické techniky umožňují splnit deklarované vzdělávací cíle. Řadu pomůcek si vyučující připravují sami (folie, názorné pomůcky na stereometrii). V přípravě je vlastní sbírka příkladů, která bude po dokončení přístupná na

společném disku v počítačové síti SPŠ.

Pro výuku předmětů **informačních technologií, výpočetní techniky a práce s počítačem** jsou ve škole k dispozici čtyři odborné učebny. Dvě z nich jsou vybaveny moderní výpočetní technikou (28 počítačů s procesory Intel Pentium), ve dvou jsou již málo výkonné počítače (27 kusů PC s procesory typové řady Intel 80486 - 40 popř. 80 Mhz). Škola je připojena pevnou linkou na Internet. Instalované programové vybavení umožňuje v dostatečném rozsahu i kvalitě splnit požadavky osnov nejen v informatice, ale i v předmětech ekonomických a strojírenských. Uspořádání učeben je účelné, instalovaný nábytek vhodný.

Inspektována byla jedna hodina ve druhém ročníku studijního oboru 23-41-M/001 Strojírenství v předmětu Práce s počítačem. Cílem dané výukové jednotky bylo zhodnocení, jak jednotliví žáci zvládli samostatnou práci s textovým editorem WORD, v němž měli za úkol vypracovat referát s maximálním využitím možností, které tento program nabízí uživateli. Pozitivem byla snaha učitele o rozvoj komunikativních dovedností žáků tím, že každý před spolužáky provedl seznámení se svým řešením zvoleného problému a obhajobu tohoto řešení.

Hodina byla velmi dobře připravena. Probíhala v atmosféře spolupráce, vyučující respektoval osobnost žáků. Bylo znát, že pravidla vzájemné komunikace jsou vžitá. Žáci se nebáli, byť někdy neuměle, vyjádřit svůj názor. Učitel je vhodně motivoval, navazoval na praxi, poukazyval na mezipředmětové vztahy a poskytoval žákům dostatečnou zpětnou vazbu o jejich praktickém zvládnutí látky. Nedostatkem bylo, že jen velmi málo prací se zabývalo problematikou studovaného oboru.

Hodnocení: V matematice bylo možno vysledovat velmi rozdílnou úroveň výuky - od převahy pozitiv v prvním ročníku až po citelně slabá místa v ročníku třetím. Naproti tomu kvalitu výuky předmětů souvisejících s výukou informačních technologií lze hodnotit jednoznačně na velmi dobré úrovni. Celkové hodnocení - minimálně dobrá úroveň.

Společensko-vědní všeobecně vzdělávací předměty – český jazyk, občanská nauka, dějepis, hospodářský zeměpis

Ve všech předmětech této skupiny společenskovedních předmětů bylo možno vysledovat, že vlastní výuka probíhá v souladu se schválenými učebními dokumenty (časové dotace dané učebními plány a probíraná témata předepsaná osnovami) a s vyučujícími, kteří mají až na vyučující občanské nauky, úplnou tj. odbornou i pedagogickou způsobilost. ČŠI také nemá výhrady k vlastnímu materiálně technickému vybavení pro výuku těchto předmětů, spíše konstatuje, že didaktické techniky nebylo používáno.

Výuka **českého jazyka a literatury** byla sledována ve čtyřech hodinách u tří vyučujících. Tři hodiny byly literární a jedna slohová. Kontinuita výuky v jednotlivých ročnících je zajištěna. V plánování literárních hodin je tendence zvládnout více témat v jedné vyučovací hodině na úkor procvičování, opakování a upevňování učiva. K práci v literární hodině jsou využívány čítanky a jazykové učebnice ke slohu. Didaktická technika nebyla použita. Studenti si zapisují sami nebo podle diktátu, ale i podle zápisu na tabuli. Sešity nejsou průkazně kontrolovány. Výsledky prověřovacích testů si zapisují do studijních indexů. Známek je zejména ve třetím a prvním ročníku zapsáno málo. Prostředí učeben je estetické a vcelku vhodně uspořádané.

Hodiny byly převážně vedeny formou frontálního výkladu v kombinaci s řízeným rozhovorem. Prostor pro samostatnou práci s textem byl dán studentům při individuálním ústním zkoušení. V mnoha případech však nebyli studenti schopni zformulovat odpovědi na zadané otázky. Jednak jim chyběl čas na promyšlení, jednak staročeskému textu všichni dobře neporozuměli. Po recitaci básně moderního autora dvěma studenty třetího ročníku nebyly vysvětleny stylistické zvláštnosti, knižní výrazy ani básnické metafory. Vyučující hlavní myšlenku

zformulovala sama a nadiktovala studentům do sešitu. Ve slohové hodině bylo věnováno více prostoru právě výběru jazykových prostředků pro životopis a aktivní práci studentů s textem. V žádné z hodin se nepodařilo z časových důvodů splnění výukových cílů zhodnotit a učivo zopakovat.

Motivací slohové hodiny byla aktuální nutnost umět sestavit životopis pro svého budoucího zaměstnavatele. Průběžnou motivací byla pochvala za výchozí znalosti a dovednosti při opakování formou otázek, které si připravuje každou hodinu jeden student pro celou třídu. Bylo využíváno mezipředmětových vztahů. Některým studentům byly zadány referáty, které byly motivací pro následující hodinu.

Komunikativní schopnosti byly rozvíjeny u studentů jen v malé míře. Učitelky nedostatečně objasňovaly cizí slova jak odborná, tak ze své vlastní slovní zásoby. Mluvily dost rychle a ze vzdálenějších míst ve třídě nebylo rozumět i pro malou hlasitost a nesrozumitelnost projevu. Prostor pro diskusi a vyjadřování vlastního názoru byl často omezen hotovými formulacemi vyučujících, zejména v literárních hodinách. Osobnost studentů byla v každé hodině respektována.

Výuku **dějepis** zajišťuje ve škole jedna vyučující ve všech třídách prvních ročníků, do kterých je dějepis zařazen dvěma hodinami týdně. Důraz je kladen na české dějiny s promyšlenou provázaností dějin světových. Odborné společenskovědní učebny ve škole nejsou. Kmenová třída, ve které sledovaná hodina probíhala, byla esteticky i účelně vybavena. Byla využívána nástěnná historická mapa a učebnice. Didaktická technika ani jiné pomůcky či studijní materiály nebyly použity. Organizace a řízení hodiny bylo účelné. Studenti opakovali a navazovali na minulou problematiku ústně, dva vybraní studenti písemně. Frontálním výkladem i metodou řízeného rozhovoru se seznamovali s novou látkou. Známé časové údaje ze světových dějin konfrontovali s událostmi v Čechách a zapisovali na časovou přímku. Tabule sloužila také k zápisu obecných závěrů, které vyplynuly z výkladu. Některé údaje zapsané učitelkou však byly nepřehledné, mísily se s dříve napsanými a byly i nečitelné. Vyučující studentům příliš pomáhala při odpovědích a bránila jim tak ve vyjadřování vlastního názoru a samostatné aktivitě. Hodina nebyla z časových důvodů zhodnocena.

Studenti byli motivováni pochvalou za znalost učiva ze základní školy a ti, kteří se zapojili aktivně do opakování byli ohodnoceni známkou, a jejich výkon objektivně zdůvodněn. Historická problematika byla vhodně aktualizována a studenti tak mohli srovnávat modely reformního absolutismu se současným stavem řízení státu. Mezipředmětové vztahy byly využity v oblasti tereziánského školství a kultury této doby.

Používáním mnoha cizích slov mimo odborného názvosloví snižovala vyučující míru komunikativnosti a těžko se vytvářel prostor pro diskusi. I když její verbální vyjadřování bylo dobré a studenti byli respektováni, komunikace mezi zúčastněnými se jevila jednostranně ve prospěch učitele.

Výuka **občanské nauky** je zajištěna jednou vyučující, která učí tento předmět ve druhých a třetích ročnících po jedné hodině týdně. V prvním ročníku se občanská nauka nevyučuje. V plánování hodin je kladen důraz na rozvoj komunikativních schopností studentů. Výukové cíle jsou postaveny na propojení teorie s praxí. Vyučující sice nemá odbornou způsobilost, ale má dlouholetou pedagogickou praxi a schopnost komunikovat se studenty. K výuce v kmenových třídách využívá materiály, které sama připravuje. K diskusi a sebehodnocení studentů slouží rozbor jejich prací. Studenti si zapisují sami do sešitů nejpodstatnější myšlenky. Obecné závěry, které vyplývají z diskuse nebo výkladu jsou shrnuty na tabuli, někdy neuspořádaně a méně čitelně. Didaktická technika nebyla použita. Třídy jsou prostorné a vcelku účelně vybavené. Struktura hodin byla dána problematikou a metodou, která byla použita. Nejvíce se uplatňoval řízený rozhovor, kterého studenti využívali podle svých

individuálních schopností. V každém případě měli prostor pro vyjádření vlastního názoru, prezentaci svých úkolů, možnost je obhajovat a diskutovat o nich. Při opravě prověřovacích testů nebyla jasně stanovena kritéria a součty získaných bodů někdy neodpovídaly hodnocení. Pečlivější příprava zadání a jednoznačné hodnocení by zamezily nadbytečným dotazům. Některým studentům se podařilo dobře formulovat své myšlenky a zvládali i úkoly navíc. Při úvodním výběru aktualit se dobře orientovali a vytvářeli si vlastní postoje, které i zdůvodnili. Některé odpovědi na zadané otázky však řešila za studenty sama vyučující. Hodina nebyla z časových důvodů zhodnocena. Motivace ve výuce byla průběžná, od aktualizace učiva, mezipředmětových vztahů, příkladů z praxe a využívání životních zkušeností studentů k hodnocení, sebekontrola a odpovědnosti za svou odevzdanou práci. Pochvala, ale i kritika byla motivační výzvou. Komunikativní schopnosti v jednotlivých ročnících byly rozdílné, snahou vyučující bylo podněcovat aktivitu všech studentů a úspěšně je zapojovat do výuky. Někdy byla verbální komunikace narušena používáním většího množství cizích slov ze strany vyučujících, které nebyly průběžně vysvětlovány. V hodinách panovala pracovní atmosféra, prostředí spolupráce a přiměřené tolerance.

Výuka **hospodářského zeměpisu** byla sledována ve dvou hodinách u jednoho vyučujícího. Tento předmět se vyučuje pouze v prvním a druhém ročníku oboru strojírenská technická administrativa. Kontinuita mezi jednotlivými ročníky je zajištěna a výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení třídy. Kmenová třída druhého ročníku byla oproti jiným učebnám dokonale esteticky upravena a působila velmi podnětně. Vyučující využíval nástěnné zeměpisné mapy, studenti pracovali s atlasy a slepými mapami. Didaktická technika ani jiné zdroje informací nebyly využity. Hodiny byly přehledně členěny a pokyny byly srozumitelné. Při písemném zkoušení dvou žáků a samostatné práci ostatních se slepými mapami, zůstal učitelův čas nevyužit. Metoda frontálního výkladu byla střídána s heslovitým a čitelným zápisem na tabuli a diktováním téhož do sešitu. Kdo nestačil, mohl si doplnit z tabule. Průběžně byly využívány atlasy k upevnění a ověření nově získaných poznatků. Hodina byla tematicky uzavřena a zhodnocena. Nejčastější motivací byla pochvala. Nebyly využity další nabízející se možnosti motivace např. soutěž při vyplňování slepých map a s tím spojený i časový limit samostatné práce nebo různé obměny hodnocení. Studenti nebyli aktivizováni na základě svých předchozích znalostí nebo mezipředmětových vztahů. Aktualizaci učiva si vyučující vyhradil pouze pro sebe, tudíž nebyl dán prostor pro uplatnění vlastního názoru, diskusi a aktivního zapojení studentů do výuky. Komunikace vyučujícího po verbální stránce byla srozumitelná a jasná. Osobnost studentů vyučující respektoval a vzájemně se tolerovali.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalitu vzdělávání ve sledovaných společensko vědních předmětech lze celkově hodnotit jako dobrou, v individuálním hodnocení by potom byla nejlépe hodnocena výuka občanské nauky. Největší rezervy ve výuce této skupiny předmětů lze spatřovat v rozvíjení komunikativních schopností studentů, kdy při verbální komunikaci učitel-žák převažuje projev učitele a žák má potom k této činnosti omezený prostor.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce na úrovni strategického plánování s výhledem na dobu tří až pěti let v písemné podobě předložena nebyla. Představa vedení školy je však v tomto směru zcela jasná, srozumitelná i konkrétní a lze ji formulovat následovně:

Průmyslová škola Česká Lípa si téměř 50 let buduje pozici a pověst kvalitní střední technické školy se zaměřením na strojírenství. Proto se základní představa současného vedení školy snaží spojovat osvědčené s novým – solidní technické znalosti absolventů, dobrý všeobecný základ (umožňující kromě uplatnění v praxi i studium na technických VŠ) s praktickými uživatelskými znalostmi výpočetní techniky a cizími jazyky. Předpokladem je jednak vhodné složení pedagogického sboru (spíše méně teoretiků gymnaziálního typu, více praktiků s inženýrským přístupem), jednak zájem vhodných uchazečů (nejen dostačující znalosti ze ZŠ, ale také alespoň základní zájem o zvolený obor).

V následujících letech škola – ve shodě se školským úřadem a úřadem práce - předpokládá každoročně otevřít 3 třídy oboru Strojírenství – aplikace výpočetní techniky a jednu třídu oboru Strojírenská technická administrativa. Zásadním úkolem je pro nový šk. rok 2000/2001 získat cca 8 nových pedagogů. Pokud se při tomto výrazném posílení pedagogického sboru (o 1/4) podaří získat vhodné kvalifikované učitele, zvažuje vedení SPŠ zažádat pro další školní rok o povolení jedné třídy oboru Technické lyceum.

Dlouhodobý záměr modernizace výpočetní techniky naráží, a za současné ekonomické situace ČR zřejmě i dále narážet bude, na velmi omezené finanční prostředky. Do konce roku 1998 se počítačové vybavení rozšiřovalo, v roce 1999 v podstatě stagnovalo, v roce 2000 bude s avizovanými prostředky na provoz školy problém udržet celý systém s téměř 100 počítači v chodu. Představy o modernizaci školní sítě, upgrade 3 počítačových učeben a rychlejším připojení k Internetu se přesouvají do oblasti zbožných přání.

Přes tyto problémy si SPŠ Česká Lípa chce i nadále udržet renomé kvalitní, nikoli však elitní školy, jejíž absolventi se dobře uplatní jak v praxi, tak při případném studiu na VŠ. Přestože v posledním roce se i bývalí žáci SPŠ objevují v registraci úřadu práce, samotný úřad práce nehodnotí absolventy průmyslovky jako problémovou skupinu.

Spolupráce s největšími strojírenskými podniky okresu je přes několikaleté snahy spíše podprůměrná (snad zásluhou zahraničních vlastníků), naopak s řadou menších firem má škola velmi dobré vztahy, jak při zajišťování praxe, tak i občasnými sponzorskými dary.

K plánům do budoucna patří zpřístupnění školy v odpoledních hodinách nejen pro vlastní žáky, ale i širší veřejnost. Již nyní fungují kroužky výpočetní techniky, 3 dny v týdnu se pronajímá tělocvična a posilovna. Ke skutečnému využívání veřejností má však areál zatím daleko.

V roce 1997 si škola připomněla 45 let existence, v témže roce zakončil studium 4000. absolvent. Na rok 2002 se chystají oslavy 50. výročí založení, při nichž by se škola chtěla prezentovat především jako moderní technická škola. Škola, kterou stojí za to studovat, škola, která je kvalitním startem do života.

Tolik představy ředitele školy o její budoucnosti všeobecně známé učitelské veřejnosti. Jejich reálnost závisí především na finančních možnostech a doplňování pedagogického sboru kvalitními učiteli. Strategické záměry jsou konzultovány s příslušnými předmětovými komisemi, na poradách, osobně nebo prostřednictvím elektronické pošty. Koncepční záměry jsou probírány na schůzkách zástupců rodičů žáků z jednotlivých tříd, dále pak při jednání se

ŠÚ a v neposlední řadě i s ÚP v rovině diskuse nad národním programem vzdělávání a v rovině komunikace výchovného poradce zaměřené k uplatnění absolventů školy na trhu práce. Informace v tomto směru jsou k dispozici na nástěnce ve sborovně.

Těmito představami je ovlivňováno taktické plánování na jednotlivé školní roky. Plán SPŠ Česká Lípa na školní rok 1999/2000 je vypracován do všech podrobností a obsahuje základní informace, důležité termíny, rozdělovník funkcí, vedoucí předmětových komisí, třídní učitele, správce laboratoří a dílen, specializovaných učeben a inventáře, další pověření, úpravy prostředí na chodbách školy, spolupráci se školami ve spádové oblasti a v neposlední řadě kapitulu „úkoly pro šk. r. 1999/2000“ včetně termínů a odpovědností za dané úkoly. Poslední v pořadí, ne však významově, jsou v tomto ročním plánu uvedeny priority pro šk. r. 1999/2000 zahrnující celé široké spektrum činností souvisejících se životem školy. Na základě takto vypracovaných plánů je možno říci, že plánování je pojato jako ucelený systém plánů včetně vymezení základních cílů v jednotlivých oblastech činnosti školy, přičemž jednotlivé oblasti práce školy nejsou od sebe striktně oddělovány.

Z tohoto taktického ročního plánování vychází operativní jednotlivé týdenní plány, kde jsou již rozepisovány dílčí činnosti do jednotlivých dnů a jsou dávány na vědomí konkrétním pracovníkům.

Nedílnou součástí plánování tvoří rovněž plány práce jednotlivých kateder, které vypracovávají dílčí předmětové komise, a plán kontrol vyvěšený trvale na nástěnce ve sborovně.

Ve škole jsou vyučovány pouze obory, které jsou obsaženy v „Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 12 755/99-21 ze dne 26. 2. 1999. Schválený učební plán je rozpracován vedením školy tak, aby vyhovoval potřebám regionu a zájmu žáků. Jedná se především zejména o vzdělávání v oblasti výpočetní techniky, zařazení výuky dvou cizích jazyků a programování CNC strojů. V letošním školním roce volitelné předměty dle předložených, školou rozpracovaných rámcových učebních plánů do jednotlivých ročníků, nabízeny nejsou. Počítá se s týdenní dvouhodinovou dotací až ve čtvrtém ročníku. Žáci se specifickými poruchami učení se ve škole vyskytují ojediněle, jedná se především o dyslexii, dysortografii a dysgrafii, některé z těchto poruch jsou potvrzeny PPP. Příslušní vyučující jsou o těchto skutečnostech ústně informováni od výchovného poradce prostřednictvím třídních učitelů, a tito přistupují k těmto žákům dle pokynů individuálně. Individuální učební plány nemají.

Plánování jako celek je funkční a lze jej hodnotit na dobré úrovni.

Organizování

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je v souladu s obecně závaznými právními předpisy pro organizaci vyučování žáků. Vychází z ročního plánu školy, který je průběžně aktualizován a obsahuje jmenovité funkční zařazení pracovníků školy. Vedoucí pracovníci (zástupce ředitele školy pro pedagogickou činnost, vedoucí hospodářského úseku) a vedoucí poradních orgánů či metodických sdružení mají písemně stanovenou náplň práce, včetně udání patřičných kompetencí a pravomocí. Tato organizační struktura umožňuje účinné řízení školy v hlavních činnostech. Poněkud méně efektivní se jeví spolupráce mezi jednotlivými metodickými orgány (tzv. katedrami), projevující se malým zapojením mezipředmětových vztahů mezi předměty všeobecně vzdělávacími a odbornými.

Další dokumenty upravující chod školy (plán kontrol, organizace zahajování a ukončování studia, směrnice pro zajištění ochrany objektu a osobních dat, plány pedagogických rad) dostatečně vymezují základní úkoly v daném období. Obecné zásady, práva a povinnosti jsou obsahem vnitřního předpisu pro zaměstnance školy a školního řádu.

K potřebným informacím mají zaměstnanci i žáci školy přístup zajištěn. Aktuální úkoly se

dozívají včas a v rozsahu dostatečném pro jejich splnění. Rovněž zákonným zástupcům žáků jsou včas předávány úplné informace o prospěchu a chování jejich dětí i o plánovaných akcích. Většina zápisů z porad a jednání obsahuje relevantní údaje. V některých nejsou úkoly a termíny vždy dostatečně konkrétní.

Utajení osobních dat je účinně zajištěno jejich zaheslováním v PC, kde jsou uložena.

Spolupráce s rodiči je zajišťována také pravidelnými schůzkami s výborem rodičů (jedenkrát za dva měsíce) a konáním schůzek se všemi rodiči, které svolává vedení školy dvakrát ročně. V naléhavých případech jsou rodiče zváni k návštěvě školy individuálně.

Připomínky orgánů státní správy, pracovníků školy i žáků a rodičů jsou zohledňovány a vedením školy využívány.

Na veřejnosti se škola prezentuje celou řadou akcí - každoročním pořádáním „Dne otevřených dveří,“ školním plesem, pořádáním specializovaných akcí odborného charakteru (kursy, semináře, předváděcí dny). Dobrým zdrojem informací je rovněž výroční zpráva a vlastní stránka školy na Internetu.

Organizování výchovně-vzdělávacího procesu je na dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Sledování kvality plnění úkolů je nedílnou součástí operativních i ostatních porad. Pokud zadané úkoly v požadovaném termínu a kvalitě nejsou plněny, je toto řešeno slovním upozorněním. Dle sdělení ředitele školy se konfliktní situace, které by měly být řešeny tvrdšími opatřeními, ve škole za jeho působnosti prozatím nevyskytla. Při vedení lidí dává ředitel školy přednost demokratickým principům a osobním přístupům před autoritativně direktivními způsoby. Dle názoru zástupce ředitele školy, vedoucích předmětových komisí a některých vyučujících je operativní řízení vcelku pružné a účinné, i když sám ředitel školy v této oblasti řízení jisté rezervy sebekriticky vidí. Podmínky pro uplatnění tvořivosti pracovníků vytvořeny jsou, každý pracovník může se svým nápadem kdykoli za vedením školy přijít ke konzultaci, a pokud realizace sdělené myšlenky bude ve prospěch zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu, a finančně únosná, bude vítána. Lidský potenciál pro pozitivní vývoj školy je využíván zejména v oblasti výpočetní techniky. Někteří vyučující obhájili licenci „Autodesk certificate“ pro výuku a udílení osvědčení o absolvování výuky CAD technologií (kreslicí programy). Licenci udílí společnost Autodesk Praha s r. o. Začínající učitelé jsou v péči příslušných předmětových komisí, které poskytují metodickou popř. i odbornou pomoc. Systém morálního a hmotného stimulování pracovníků se opírá jednak o verbální pochvaly sdělované osobně, popř. příležitostně na poradách, jednak o přiznávání nadtarifních složek platu, které se stanovují a případně upravují dvakrát do roka. Kritéria pro přiznávání osobních příplatků jsou všeobecně známa a trvale visí ve sborovně. Tato jsou rozdělena do tří kapitol, obsahují celkem 23 bodů postihujících v podstatě veškeré činnosti včetně snahy o dobré jméno školy – od sebevzdělávání pracovníků, přípravy soutěží a olympiád, pomoc kolegům, správcovství kabinetů, sbírek, spolupráce s rodiči, publikační činnost, vlastní výkon ve vyučovacích hodinách, úroveň vedení dokumentace...atd. Sebehodnocení školy je implicitně obsaženo ve výroční zprávě školy.

Systém motivace a hodnocení je dobře propracován a jeho pozitivní dopady je možno pozorovat zejména v oblasti sebevzdělávání v oblasti výpočetní techniky. Hodnocení velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

System vnitřní kontroly vychází z plánu kontrol na školní rok, který vychází jednak z průběžných požadavků na provoz školy, jednak z plánu práce školy. V tomto plánu nejsou zařazeny kontroly podle vnitřní účetní směrnice, resp. kontroly podle přímých pokynů ŠÚ. Tyto jsou řešeny zvlášť. Plán kontrol zahrnuje kromě vlastní hospitační činnosti kontrolu tématických plánů, třídních knih a ostatní dokumentace, tříd po vyučování, dozoru u vchodu (týká se pouze zaměstnanců), BOZP, inventur, přípravy opravných maturit, lyžařského kurzu, přijímacího řízení, praxe u firem, turistického kurzu a prověření praktických znalostí žáků v AUTOCADU.

Kontrola výchovně-vzdělávací činnosti vychází z hospitační činnosti. Menší intenzita hospitační činnosti v letošním školním roce je ředitelem školy zdůvodňována větším zaneprázdněním vedení školy v souvislosti s posunem termínu předání rekonstruovaného suterénu a ukončením zkušebního provozu kotelny. Vloni vykonal ředitel školy asi 20 hospitací, z toho je doložitelných 13, ostatní bez zápisu, zástupce ředitele vykonal 7 hospitací. Vedoucí předmětové komise strojírenství vykonal za loňský rok 3 návštěvy v technologii a 3 návštěvy v konstrukci. Z ostatních předmětových komisí jsou hospitační nedoložitelné a podle záznamů v třídních knihách se zřejmě nekonaly. Předložené hospitační záznamy obsahují formální průběh hodiny, obsah vyučovací jednotky, vystoupení učitele, i závěr s navrhovanými opatřeními. Hospitovaný stvrzuje seznámení s obsahem hospitačního zápisu podpisem.

Z evaluačních nástrojů pro sledování a hodnocení výsledků úrovně učení žáků byla využita matematická soutěž „klokan“ a ve třetích ročnících soutěže v odborných znalostech (interní zadání). Testy Kalibro a Scio nejsou zaměřovány odborně, a proto nejsou z finančních důvodů využívány.

V kontrolní činnost možno vidět jisté rezervy, zejména v oblasti vlastní kontroly zaměřené na výchovně-vzdělávací činnost (hospitační, plnění tématických časových plánů a evaluaci výsledků vzdělávání). I přes to lze celkově hodnotit tuto činnost ještě na dobré úrovni.

Hodnocení kvality řízení

Některé zjištěné nedostatky ve výuce mohou souviset s rezervami v řídicí a kontrolní činnosti. Je třeba věnovat pozornost zejména sladění výuky v jednotlivých předmětech vzhledem k zaměření školy a důsledné kontrole plnění uložených úkolů. Metody a způsob organizace a řízení výchovně-vzdělávacího procesu jsou vcelku efektivní. Nad popsányi nedostatky převyšují pozitiva, a proto lze celkově hodnotit úroveň řídicí činnosti jako dobrou.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Výchovným poradenstvím je ve střední průmyslové škole pověřena jedna ze členek pedagogického sboru. Nemá odbornou způsobilost v této oblasti, neboť zastupuje výchovnou poradkyni na mateřské dovolené. Ta začne studovat výchovné poradenství od ledna 2000.

Činnost výchovného poradce se rozvíjí ve třech oblastech:

- profesní orientace studentů po úspěšném složení maturitní zkoušky a pomoc při hledání dalšího uplatnění,
- spolupráce s rodiči při řešení studijních neúspěchů studentů, dyslektických a dysgrafických

obtížích, porušování kázně a omlouvání absence,

- spolupráce s vedením školy, třídními učiteli, protidrogovým koordinátorem, Úřadem práce a Pedagogicko - psychologickou poradnou v České Lípě.

Individuální pomoc je poskytována studentům formou konzultací s výchovným poradcem ve stanovených úředních hodinách nebo po domluvě s třídními učiteli.

Úkoly výchovného poradce nejsou zpracovány písemně. Ředitel školy formuluje požadavky ústně nebo aktuálně přes počítač, který má každý vyučující k dispozici v kabinetu. Stejným způsobem komunikuje výchovný poradce s třídními učiteli a protidrogovým koordinátorem. Ten má zpracován program základní protidrogové prevence pro školní rok 1999/2000, z něhož se nejvíce ve škole daří uskutečňovat nabídku aktivit pro volný čas. I když mnoho studentů dojíždí, ve škole navíc sportují, jezdí do pražských divadel, založili vlastní hudební skupinu. Zúčastňují se středoškolské odborné činnosti a olympiády v českém jazyce, v odpoledních hodinách mají možnost navštěvovat počítačové učebny. Zatím se ve škole neobjevily žádné signály k šetření zneužívání návykových látek nebo jejich distribuce. Rodiče byli seznámeni s platnou školskou legislativou v problematice drog v písemné zprávě na třídních schůzkách prostřednictvím třídních učitelů.

Spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v České Lípě je obtížná vzhledem k časovému vytížení poradny ze strany základních škol. Studenti s dyslektickými problémy jsou evidováni u třídních učitelů. Výchovná poradkyně nemá zpracován přehled studentů s dyslektickými obtížemi. Začíná spolupracovat s pražskou průmyslovou školou, která využívá zaběhnutý program pro dyslektiky. Spolupráce s Úřadem práce je dobrá. Škola má zpětnou vazbu o umístění absolventů. Písemným dotazem na vysokou školu, na kterou se student hlásil, zjistí výchovný poradce, jestli byl student úspěšný a začal na dané škole studovat. Úřad práce také uspořádal pro studenty čtvrtých ročníků besedu o možnostech dalšího uplatnění absolventů školy a o volných místech v regionu. Informace o vysokých, vyšších odborných školách, studiu v zahraničí a konzultační hodiny výchovného poradce jsou na nástěnce v chodbě školy.

Rodiče jsou informováni o výsledcích studia prostřednictvím studijních průkazů a na třídních schůzkách jednou za každé pololetí. Pro veřejnost organizuje škola dvakrát ročně (listopad, leden) Den otevřených dveří. Průvodci návštěvníků jsou vybraní žáci ze třetích ročníků a někteří učitelé. Vysokou neomluvenou absenci nebo hrubé porušení školního řádu řeší vedení školy s rodiči s následnými kázeňskými postihy. Stupnice pro kázeňské postihy za určitý počet neomluvených hodin nebyla předložena. Pokud je to možné, dává vedení školy studentům možnost k nápravě.

Výchovné poradenství hodnotí ČŠI jako dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě středních škol z 26. 2. 1999 čj. 12 755/99-23.
- Schválené učební dokumenty (učební plány a osnovy).
- Školou rozpracované rámcové učební plány do jednotlivých ročníků.
- Rozvrh hodin platný v době inspekce.
- Tématické časové plány hospitovaných předmětů.
- Interní dokumentace školy týkající se řízení školy (plánování, organizování, vedení pracovníků a kontrol).

ZÁVĚR

Škola dlouhodobě zaměřená na výuku oboru strojírenství plní svoje deklarované poslání dobře. Svůj program, zejména díky aplikaci výpočetní techniky ve strojírensky zaměřených předmětech, přizpůsobuje současným požadavkům na profil absolventa střední odborné školy technického zaměření.

Podmínky vzdělávání: *Materiálně-technické, psychohygienické i personální podmínky ve škole dobře umožňují plnit schválený vzdělávací program. V této souvislosti je třeba poznamenat, že část výpočetní techniky již morálně a technicky stárne a je třeba počítat s její obnovou.*

Úroveň výuky *ve sledovaných hodinách byla rozdílná, mírně převažovala pozitiva, a proto lze tuto celkově hodnotit minimálně jako dobrou.*

Doporučení:

Oblast materiálně-technického vybavení:

- *Postupně modernizovat část zastaralé výpočetní techniky.*
- *Nadále se zabývat problémy s učebnicemi odborných předmětů.*

Oblast řízení školy:

- *Zlepšit metodické vedení pedagogů ve směru využívání moderních vyučovacích metod (problémová výuka, aktivní učení, rozvíjení komunikativních dovedností, mezipředmětové vztahy, důslednost apod.).*
- *Přijaté úkoly důsledně termínovat a určovat osobní zodpovědnost, jejich plnění pravidelně kontrolovat.*
- *Zintenzivnit hospitační činnost.*

Oblast výchově-vzdělávací:

- *Řešit problémy spojené s archivováním grafických prací, resp. organizovat výuku v hodinách konstrukčních předmětů na PC tak, aby se žák mohl bezprostředně poučovat z chyb, kterých se dopouštěl v předcházejících zadáních. Pouze elektronická archivace úloh toto dobře neumožňuje.*
- *Zvýšit nároky ve výuce předmětu matematika a technické kreslení v 1. ročníku.*
- *Začlenit do vzdělávacích programů tematiku ochrany člověka za mimořádných situací podle pokynu ministerstva školství.*
- *V problematice výchovného poradenství se zaměřit na komunikaci mezi všemi zúčastněnými.*
- *Ve větší míře rozvíjet osobní jednání výchovného poradce s vedením školy, třídními učiteli a rodiči.*
- *Důsledně objasňovat cizí slova z odborné terminologie i ze slovní zásoby vyučujících.*
- *Při verbální i neverbální komunikaci se soustředit na srozumitelnost, hlasitost a tempo řeči, na tabuli psát čitelně a přehledně.*
- *Využívat didaktickou techniku.*
- *Průkazně kontrolovat sešity a zapsanou klasifikaci ve studentských průkazech.*

Oblast výchovného poradenství:

- *Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou k organizaci přednášek pro studenty prvních ročníků na téma „Jak se učit?“ s důrazem na adaptaci těchto žáků v novém prostředí střední školy.*
- *Ve větší míře rozvíjet osobní jednání výchovného poradce s vedením školy, třídními učiteli a rodiči.*

V rámci této orientační inspekce ČŠI nezaznamenala neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Josef T o m a n	v. r.
Členové týmu	Ing. Petr K a d l u s	v. r.
	Mgr. Alexandra H a n w a l d o v á	v. r.

V Děčíně dne 15. února 2000

Přílohy nejsou

Datum a podpis ředitele(ky) školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:2000-03-01

Razítko

Jan Mečíř v. r.
Podpis ředitele(ky)

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad v České Lípě	2000-03-17	067-26/00-03404
Zřizovatel MŠMT ČR	2000-03-17	067-25/00-03404
Rada školy	---	---

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		bez připomínek